

Jakso 5 tiivistelmä

1800-luvulla syntyivät aatteet konservatismi, nationalismi, liberalismi ja sosialismi. Konservatismi syntyi vastustamaan yhteiskunnan muutoksia. Nationalistit korostivat oman kansan kulttuurin ja itsenäisyyden merkitystä. Liberaalit korostivat yksilöä ja yksilön vapauksia. Sosialismi syntyi teollistumisen seurauksena, kun työväenluokka vaati työntekijöiden aseman ja työolojen parantamista.

1800-lukua on kutsuttu myös tieteen ja edistysuskon vuosisadaksi. Tieteet, kuten biologia, kemia, fysiikka ja historia, kehittyivät. Tieteiden ja teknologian kehitys loi ihmisissä uskoa tieteen jatkuvaan edistykseen.

Darwinin evoluutioteoria vaikutti käsityksiin ihmisen alkuperästä. Se yleistyi vähitellen, vaikka kirkko suhtautui siihen kielteisesti.

1800-luvulla porvariston asema voimistui. Teollistuminen ja kaupan voimistuminen rikastuttivat tehtailijoita ja kauppiaita. Liberalismi korosti porvariston poliittisten oikeuksien parantamista. Porvariston elämäntyyliin kuului vaurauden näyttäminen, mutta samalla elämäntyyliä leimasi sovinnaisuus.

Porvariston vaurastuminen näkyi kaupunkikulttuurissa. Kaupunkeihin rakennettiin näyttäviä asuintaloja, joiden arkkitehtuurissa käytettiin paljon kertaustyyliä. Myös kuluttaminen yleistyi kasvavissa kaupungeissa osana porvariston elämäntapaa. Kaupunkeihin perustettiin tavarataloja sekä teattereita, museoita ja muita paikkoja, joissa porvaristo saattoi viettää vapaa-aikaansa.

Teollistuminen ja kaupungistuminen muuttivat naisten asemaa, kun heidän taloudellinen riippuvuutensa miehistä väheni. Kaupunkeihin syntyi naisia työllistäviä ammatteja, kuten opettajat, myyjät ja toimistotyöläiset.

1800-luvulla syntyi useita taidesuuntauksia. Romantiikka korosti tunnetta ja syntyi osin vastavoimana valituksen järjen käytölle ja teollistumisen kehitykselle. Realismi kuvasi kohdettaan mahdollisimman totuudenmukaisesti. Aiheiksi valittiin usein arkisia aiheita kuten yhteiskunnan epäkohtia. Impressionistit kuvasivat hetken vaikutelmaa esimerkiksi kaupunkien elämää ja arkea, mutta hylkäsivät maalauksissa tarkat ääriviivat.